

Wawrzyniec Rudolf

Uniwersytet Łódzki

ZASADA PARTNERSTWA I JEJ PRAKTYCZNE ZNACZENIE W POLITYCE REGIONALNEJ NA PRZYKŁADZIE POLSKI

1. Zasada partnerstwa i jej znaczenie we wspólnotowej polityce regionalnej

Polityka regionalna na poziomie wspólnotowym ma stosunkowo krótką historię. Konkretnie kształty przybrała dopiero w 1988 r., kiedy postanowiono o przeznaczeniu na ten cel prawie 1/3 budżetu Wspólnot. Wówczas po raz pierwszy ustanowiono cele polityki regionalnej, ukierunkowano fundusze strukturalne oraz określono podstawowe zasady europejskiej polityki regionalnej [1]. Stały się nimi: programowanie, partnerstwo, koncentracja i dodatkowość. Zasady te od początku miały optymalizować zarządzanie europejską polityką regionalną. Dalej zdefiniujemy i krótko omówimy obowiązujące również obecnie zasady, aby następnie bliżej zanalizować zasadę partnerstwa i zastanowić się nad jej rolą w procesie realizacji wspólnotowej polityki regionalnej.

Zasada programowania: oznacza realizację procesu organizowania, podejmowania decyzji i finansowania prowadzonego w kilku etapach w celu wykonania, na bazie wieloletniej współpracy, wspólnych działań Wspólnoty i państw członkowskich dla osiągnięcia celów priorytetowych [8, art. 9]. Zasada, która obowiązuje kraje korzystające z funduszy strukturalnych od przeszło 15 lat, zaowocowała większą pewnością, stabilnością i spójnością w zakresie realizowanej polityki i finansowych przedsięwzięć [6, s. 163].

Zasada partnerstwa zwraca uwagę na konieczność wspólnych działań wobec rozwoju regionalnego. Myślą przewodnią jest tu przekonanie, że tylko zaangażowanie różnych podmiotów może skutecznie stymulować wzrost określonych

obszarów. Zasada partnerstwa może być rozumiana jako *partnerstwo wertykalne* – współpraca Komisji Europejskiej z odpowiednimi władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, oraz *partnerstwo horyzontalne* – konsultowanie działań podejmowanych przez władzę publiczną konkretnego poziomu (Unia Europejska, kraj, region) z odpowiednimi partnerami społeczno-gospodarczymi. Zasada ta będzie treścią pogłębionych rozważań w dalszej części artykułu.

Zasada koncentracji wynika z niemożności wspierania przez Wspólnotę wszystkich obszarów problemowych ze względu na ograniczone środki na działania strukturalne. Kierowane są one zatem tylko do regionów najbardziej potrzebujących, aby dzięki tej koncentracji pomocy ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru był znacznie większy.

Zasada dodatkowości natomiast mówi, że fundusze strukturalne nie mogą zastępować publicznych lub innych, równoważnych wydatków strukturalnych państwa członkowskiego. Wprowadzenie tej zasady miało wyeliminować pojawiającą się jeszcze w latach 80. wśród beneficjentów pomocy strukturalnej praktykę ograniczania wydatków krajowych np. na rozwój sieci dróg i zastępowania tej luki subwencjami europejskimi. W tym celu Komisja i zainteresowane państwo członkowskie ustalają poziom publicznych lub równoważnych wydatków strukturalnych, które należy utrzymać w okresie programowania.

W realizacji europejskiej polityki regionalnej należy stosować się do całego zestawu obowiązujących zasad. Oprócz tych już wymienionych, odnoszących się bezpośrednio do wykorzystania funduszy strukturalnych, istnieją takie, które w sposób pośredni dotyczą omawianej problematyki. I. Pietrzyk dokonuje uporządkowanej klasyfikacji zasad aż na cztery następujące grupy: zasady generalne (subsydiarność, koordynacja, elastyczność), zasady organizacji polityki regionalnej (programowanie, partnerstwo, kompatybilność, spójność), zasady finansowania polityki rozwoju regionalnego (koncentracja, dodawalność, komplementarność), zasady oceny realizacji programów (monitorowanie, ocena, kontrola finansowa). Klasyfikacja ta, choć interesująca pod względem naukowym, zdaniem autora nie wskazuje na większe lub mniejsze znaczenie wymienionych zasad, co może obniżyć jej wartość.

Warto się zastanowić nad zasadnością wprowadzenia zasady partnerstwa do polityki strukturalnej. Ciekawych odpowiedzi dostarcza raport ewaluacyjny zasady partnerstwa przygotowany w 1999 r. przez wyspecjalizowane instytuty badawcze [10]. Wymienia się tam trzy cele wprowadzenia zasady partnerstwa:

- bardziej efektywną realizację programów (partnerstwo na poziomie ciał odpowiedzialnych za realizację),
- lepsze ukierunkowanie programów (lokalni partnerzy najlepiej znają lokalne problemy i najlepiej proponują środki zaradcze),
- zwiększanie lokalnych zdolności rozwojowych (wspólne działania partnerów mogą zaowocować dodatkowymi korzyściami o charakterze synergicznym).

W III raporcie spójności znajdujemy zapis, że w okresie 15 lat prowadzenia polityki spójności partnerstwo poszerzyło się i pogłębiło, a w niektórych przypadkach wykroczyło poza ramy funduszy strukturalnych, przechodząc na inne obszary administracji krajowej i regionalnej [6, s. 163-164]. Świadczy to o tym, że w krajach piętnastki zasada ta dojrzała do przenikania na inne obszary zarządzania regionem. Szeroko rozumiane partnerstwo przynosi bardzo wiele korzyści. We wspomnianym raporcie wymienia się następujące:

- pomaga skoncentrować wsparcie na regionach lub konkretnych grupach docelowych,
- stymuluje pomysły na projekty nowych przedsięwzięć,
- ułatwia monitorowanie oraz usprawnia wdrażanie programów,
- oznacza, że szerszy krąg poglądów ma wpływ na proces ewaluacji,
- pomaga szerzyć informacje o funduszach i ich efektach.

Partnerstwo pozostaje podstawową zasadą zarządzania, monitorowania i ewaluacji funduszy i może ono wnieść dużą wartość w rozwój regionów.

2. Wspólnotowe podstawy prawne partnerstwa

Jak wskazaliśmy, zasada partnerstwa została po raz pierwszy zapisana w regulacjach wspólnotowych dotyczących polityki regionalnej na lata 1989-1993 [1, art. 4]. Mówi się tam o tym, że Komisja Europejska powinna podejmować działania w zakresie rozwoju regionalnego w bliskiej współpracy z krajem członkowskim oraz kompetentnymi władzami wyznaczonymi przez nie na poziomie narodowym, regionalnym, lokalnym lub innym. Podkreślono jednocześnie, że każda strona jest partnerem nastawionym na realizację wspólnego celu. Te dość ogólnikowe sformułowania były następnie konkretyzowane podczas kolejnych reform polityki strukturalnej.

Refórma polityki regionalnej, przeprowadzona w 1993 r. nieco uszczegółowiła regulacje dotyczące wykorzystania zasady partnerstwa. W Rozporządzeniu Rady z 1993 r. wymieniono kategorię tzw. partnerów społecznych i gospodarczych ustanowionych na poziomie narodowym, regionalnym, lokalnym lub innym [2]. Zaznaczono jednocześnie, że procedura ich wyboru pozostaje w gestii kraju członkowskiego. Rozporządzenie Rady z 1993 r. określa również zakres partnerstwa. Wymienia się tam takie etapy procesu programowania, jak: przygotowanie, finansowanie oraz ocena.

W obowiązującym w latach 2000-2006 Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającym przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych zasadę partnerstwa reguluje art. 8, który otwiera Rozdział 4, dotyczący organizacji polityki. Może to świadczyć o podniesieniu rangi tej zasady w porównaniu z okresami wcześniejszymi. Podzielono tu tzw. partnerów Komisji Europejskiej i kraju członkowskiego na trzy kategorie, wymieniając:

- organy regionalne i lokalne oraz inne właściwe organy publiczne,
- partnerów ekonomicznych i społecznych,
- inne odpowiednie, kompetentne instytucje w tych ramach.

Pojawił się również zapis dotyczący partnerstwa horyzontalnego na poziomie Wspólnoty: „Każdego roku Komisja konsultuje zagadnienia związane z polityką strukturalną Wspólnoty z organizacjami szczebla europejskiego, które reprezentują partnerów społecznych” [8, art. 8].

Ze względu na to, że prace nad nowym kształtem polityki strukturalnej Wspólnoty na nowy okres programowania (lata 2007-2013) są już zaawansowane, warto skomentować propozycje Komisji Europejskiej odnoszące się do zasady partnerstwa. Projekt odpowiedniego rozporządzenia właściwie powielił w art. 10 („Partnerstwo”) zapisy obecnie obowiązujące. Wprowadzono jednak zmianę podkreślającą rolę regionów w przyszłym okresie, tj. zapis: „państwa członkowskie włączają każdego z odpowiednich partnerów, a w szczególności regiony, do poszczególnych etapów programowania przy zachowaniu ustalonych terminów dla każdego z nich” [7, art. 10]. Świadczy to o wzroście roli regionów w tzw. partnerstwie wertykalnym.

3. Partnerstwo a zarządzanie regionem

Zasada partnerstwa jest niejako narzucona przez regulacje wspólnotowe krajom członkowskim, które są beneficjentami funduszy europejskich. Warto jednak zaznaczyć, że partnerstwo staje się w Polsce cechą zarządzania regionem. Dopiero bliska współpraca władzy samorządowej z innymi podmiotami mającymi wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionu umożliwia realizację postawionych przed nią zadań.

Bardzo ważne w kontekście prowadzonych rozważań jest wymienienie w ustawie listy potencjalnych partnerów, z którymi samorząd wojewódzki współpracuje w tworzeniu strategii rozwoju i jej realizacji [11, art. 12]. W odróżnieniu od przepisów określających zakres kompetencji i zadań samorządów lokalnych (gminne, powiatowe), w przypadku województw zapisy te są bardzo konkretne. Lista ta obejmuje następujące podmioty: jednostki lokalnego samorządu terytorialnego z obszaru województwa oraz samorząd gospodarczy i zawodowy; administrację rządową, inne województwa, organizacje pozarządowe, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze.

Problematykę związaną z możliwościami wykorzystania partnerstwa w zarządzaniu regionem podejmują specjaliści od marketingu. W tej bowiem dziedzinie obserwujemy od kilkunastu lat pojawienie się nowego podejścia – marketingu partnerskiego. Polega ono na kształtowaniu korzystnych kontaktów ze wszystkimi uczestnikami rynku, co ma służyć wykreowaniu takiej oferty dla klienta, która byłaby dla niego optymalna, czyniąc jednocześnie całe przedsięwzięcie korzystnym dla oferenta. W rozważanym przypadku tym ostatnim będzie władza samorządowa regionu.

J. Karwowski wskazuje na 3 obszary zastosowania marketingu partnerskiego w regionie [4, s. 135-138]. Są to: sfera innowacji, sfera gospodarki, sfera infrastruktury. Podział ten wydaje się bardzo interesujący i wyróżnione obszary oddają istotę partnerskich związków w regionie. Jednak funkcje władz samorządowych sprowadzają się w tym kontekście do wspierania, lub pogłębiania, partnerskich relacji w wymienionych sferach, a nie kształtowania relacji z jednostkami otoczenia podmiotowego.

Inny pogląd w tym przedmiocie prezentuje H. Mruk, który wymieniając obszary budowania partnerstwa w regionie, traktuje je przede wszystkim właśnie w ujęciu podmiotowym [5, s. 274]. Wymienia zatem: mieszkańców, przedsiębiorstwa i instytucje, samorządy lokalne, turystów, regiony na świecie itp. Klasyfikacja ta podobnie jak wcześniejsza może być również przydatna do formułowania strategii partnerstwa w regionie.

Według autora obszary marketingu partnerskiego można wyróżnić, wykorzystując kluczowe kompetencje samorządu wojewódzkiego. W ustawie o samorządzie województwa z 1998 r. wymieniono podstawowe obszary, wobec których samorząd prowadzi politykę rozwoju [11, art. 11]. Wśród 8 takich obszarów warto przykładowo wskazać na: tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy, czy promocję walorów i możliwości rozwojowych województwa. Każdy z tych obszarów mógłby stać się potencjalnym polem do wprowadzenia w życie strategii partnerstwa. W praktyce jednak nie sposób objąć strategiami kształtowania relacji ich wszystkich. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że struktura administracyjna urzędu marszałkowskiego często nie jest prostym odbiciem wymienionych obszarów kompetencyjnych.

Wprowadzenie w życie strategii partnerstwa w regionie wymaga również od decydentów znajomości cyklu rozwoju stosunków partnerskich [9, s. 287]. Punktem wyjścia jest identyfikacja problemu w danym obszarze kompetencyjnym oraz oczekiwanych korzyści dla regionu. Kolejną fazą jest analiza otoczenia podmiotowego urzędu marszałkowskiego. Znajdą się w nim regiony konkurencyjne, instytucje rządowe, samorządy lokalne, organizacje przedsiębiorców, organizacje pozarządowe itp. Analiza ta ma prowadzić do określenia podmiotów o szczególnym znaczeniu dla realizacji wymienionych zadań władz regionu. Z nimi bowiem władze samorządowe, czy na poziomie roboczym urząd marszałkowski, będą nawiązywać i rozwijać kontakty partnerskie.

Właściwą fazą całego procesu będzie określenie założeń strategii partnerstwa, jej cech i wyznaczników. Istotnym etapem będzie określenie zbioru instrumentów partnerskiego marketingu-mix oraz jego wdrożenie w postaci wspólnych przedsięwzięć, kampanii, akcji. Ten etap wymaga dużej dozy kreatywności, w praktyce bowiem marketing partnerski, jako koncepcja zarządzania regionem ma w dużej mierze charakter perspektywiczny. Ostatni etap to analiza i ocena. Jej przedmiotem jest osiągnięty poziom zaangażowania i rozwoju partnerstwa oraz porównanie go z założonymi celami.

Podsumowując, można stwierdzić, że partnerstwo jako zasada, czy nawet sposób działalności samorządu regionu, jest praktyką, którą należy jak najszybciej rozwijać, a nawet, jak proponuje autor, ująć w ramy strategiczne. Obowiązek podejmowania partnerstwa na różnych etapach procesu programowania rozwoju regionalnego staje się zatem tylko dodatkowym czynnikiem jej stosowania. Faktem jest, że dzięki tej zasadzie będzie można uporządkować i stworzyć ramy instytucjonalne dla rozwoju partnerstwa w regionie.

4. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) w regionie łódzkim a praktyczne zastosowanie zasady partnerstwa

Na potrzeby niniejszego opracowania autor dokona analizy struktur partnerskich powstałych w związku z wdrażaniem w naszym kraju programów operacyjnych finansowanych z funduszy strukturalnych. Analiza zostanie zawężona do łódzkiego komponentu ZPORR¹. Należy zaznaczyć, że ten program operacyjny został uruchomiony w Polsce i województwie łódzkim stosunkowo niedawno i nie jest możliwe zanalizowanie wpływu partnerstwa na sprawność polityki regionalnej prowadzonej w regionie. Dlatego autor ograniczy się do scharakteryzowania istniejących tu struktur partnerskich oraz wstępnej oceny ich aktywności.

Na potrzeby opracowania dokonano analizy dostępnych w urzędzie marszałkowskim materiałów dotyczących funkcjonowania tych struktur oraz przeprowadzono wywiady w regionie łódzkim z wybranymi uczestnikami tych ciał. W kontekście realizacji łódzkiego komponentu ZPORR można wyróżnić 3 podstawowe struktury, do których powoływania zastosowano zasadę partnerstwa:

- Regionalny Komitet Sterujący ds. Województwa Łódzkiego,
- Łódzki Komitet Monitorujący Kontrakt Wojewódzki,
- struktury podregionalne².

Dalej krótko omówimy te struktury partnerskie.

4.1. Regionalny Komitet Sterujący (RKS)

RKS jest ciałem opiniodawczo-doradczym zarządu województwa w sprawach wspierania polityki rozwoju województwa łódzkiego. Do działań Komitetu należą:

¹ZPORR jest jednym z 7 programów operacyjnych, które uszczegółowiają zamierzenia zawarte w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2004-2006. Pozostałe programy operacyjne to: Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, Rozwój zasobów ludzkich, Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, Rybołówstwo i przetwórstwo ryb, Transport i gospodarka morską, Pomoc techniczna.

²Oprócz wyżej wymienionych autor dopatruje się również zastosowania zasady partnerstwa w ustalaniu składu ciał powołanych do merytorycznej oceny projektów (Panel Ekspertów, Komisja Wyboru Projektów), gdzie swoich przedstawicieli desygnują również tzw. instytucje regionalne.

wydawanie opinii na temat strategii rozwoju województwa, wojewódzkich programów operacyjnych, wydawanie opinii i rekomendacji dotyczących ramowych planów realizacji działania dla wybranych działań ZPORR, zadań przeznaczonych do dofinansowania ze środków EFRR i dokonywania zmian na liście rankingowej projektów przeznaczonych do współfinansowania z funduszy strukturalnych.

RKS jest powoływany w oparciu o zasadę partnerstwa (1/3 składu stanowią przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, 1/3 przedstawiciele środowisk społeczno-gospodarczych, 1/3 przedstawiciele innych instytucji). RKS w województwie łódzkim liczy 30 osób, a jego posiedzenia odbyły się dopiero dwukrotnie: we wrześniu 2004 oraz w kwietniu 2005 r.

Analiza protokołów z posiedzeń RKS, a także opinie jego uczestników skłaniają do wniosku, że ciało to nie jest zbyt aktywne w sensie dyskusowania, wymiany poglądów i ustalania kompromisów. A właśnie takie funkcje znalazły się w regulaminie RKS. Personalny skład RKS może mieć wpływ na aktywność podczas obrad, ponieważ osoby z większym doświadczeniem i wiedzą z danej problematyki na pewno śmieiej prezentują swoje poglądy. Miało to być ciało będące forum wymiany myśli i opinii. W tym kontekście ciekawe byłoby dokonanie pogłębionej analizy personalnego składu tego gremium, określenie pozycji członków Komitetu w reprezentowanych instytucjach oraz ich osobistych doświadczeń i kompetencji w zakresie rozwoju regionalnego.

4.2. Łódzki Komitet Monitorujący Kontrakt Wojewódzki (ŁKM)

Został powołany Zarządzeniem wojewody łódzkiego nr 190/2004. Do jego zadań należą: okresowe monitorowanie postępu w zakresie osiągnięcia celów określonych w programach, opiniowanie i rekomendowanie propozycji zapisów w programach, w tym zmian i przesunąć alokacji między działaniami w ramach jednego priorytetu.

Zasada partnerstwa ma swoje odzwierciedlenie w składzie tego gremium. 27-osobowy Komitet składa się z przedstawicieli samorządów terytorialnych, instytucji społeczno-gospodarczych, a także przedstawicieli innych podmiotów – np. ministerstw. Do czerwca 2005 r. odbyło się 5 spotkań Komitetu. Obrady zdominowane były przez sprawy prawno-finansowe. Sporo uwagi poświęcono opóźnieniom we wdrażaniu ZPORR wynikających z opieszałości działań Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Podobnie jak w przypadku RKS wątpliwości budzi przygotowanie merytoryczne do prowadzenia dyskusji przez uczestników tego zgromadzenia.

4.3. Podregionalne struktury partnerskie

Stworzenie podregionalnych struktur partnerskich jest działaniem innowacyjnym zrealizowanym w 2003 r. w województwie łódzkim. Było to związane z pro-

jektem twinningowym³ realizowanym w ramach Phare 2001. Umowa, której stroną był zarząd województwa łódzkiego została podpisana z konsorcjum partnerów z Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej⁴. Celem tego projektu było przygotowanie struktur instytucjonalnych, administracyjnych i budżetowych w regionie województwa łódzkiego do przyszłego uczestnictwa w polityce spójności społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej. W trakcie trwania umowy (XI 2001 - VIII 2003) podejmowano działania mające na celu rozpoznanie kryteriów wyodrębnienia struktur partnerskiej współpracy oraz jej zakresu. Odbyło się wiele spotkań zarówno wśród samorządów terytorialnych, jak i z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi, podczas których zidentyfikowano silne więzi terytorialne tych podmiotów.

Budowanie partnerstwa w kreowaniu rozwoju regionalnego w oparciu o wspomniane więzi dało wiele korzyści. Umożliwiało dogłębne definiowanie potrzeb. Dawało również lepsze możliwości tworzenia projektów większych niż w okresie przedakcesyjnym, bardziej złożonych, droższych, często przy współudziale kilku samorządów lokalnych. Samorząd województwa dzięki powołaniu podregionów „mógł również znaleźć w podregionie silnego partnera, i to nie tylko takiego, który generuje bardziej znaczące z punktu widzenia regionu projekty (infrastrukturalne, czy społeczne), ale także takiego, który umie zidentyfikować potrzeby większego obszaru, co jest sprawą niezwyklej wagi”⁵.

Formalne powołanie podregionów w województwie łódzkim poprzedziło zawarcie porozumień między samorządami powiatów każdego z proponowanych podregionów. Zadeklarowały one „wołę zawiązania terytorialnych partnerstw w celu jak najpełniejszego wykorzystania możliwości wynikających z funduszy strukturalnych”⁶. Zarząd województwa łódzkiego przyjął do wiadomości powstanie przedstawicielstw podregionów i upoważnił marszałka do podpisania z każdym umowy określającej współpracę.

Ocena dotychczasowej roli struktur podregionalnych jest jeszcze trudna. Upłynęło zbyt niewiele czasu, aby wyciągać jakieś wiążące wnioski w tym zakresie. Dotychczasowe opinie wyrażane przez obie strony – urząd marszałkowski i przed-

³Twinning to podstawowy instrument programu Phare – Rozwój instytucjonalny. Polega on na nawiązywaniu porozumień bliźniaczych polegających na współpracy polskich instytucji publicznych z ich odpowiednikami w państwach Unii Europejskiej.

⁴Umowę zawarto w listopadzie 2001 r. Ze strony oferenta najbardziej zaangażowany w realizację projektu okazał się ich brytyjski region West Midlands, który delegował eksperta regionalnego (tzw. doradca przedakcesyjny) do pracy na miejscu – w regionie łódzkim na okres 18 miesięcy.

⁵Fragment wywiadu z zastępcą dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej na temat podregionalnych struktur partnerskich.

⁶Materiały wewnętrzne Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. Zakres terytorialny podregionów nie wpisuje się w podział statystyczny NUTS, a jest zdeterminowany istniejącymi powiązaniami społeczno-gospodarczymi oraz istniejącymi już wcześniej strukturami. W przypadku dwóch podregionów wykorzystano programy wojewódzkie „Warta” i „Pilica”. Ustanowiono tam odpowiednio podregiony zachodni i wschodni. Na północy funkcję reprezentacyjną przejęło, mające osobowość prawną, Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Dorzecza Bzury, natomiast podregion centralny pokrył się z tzw. łódzkim obszarem metropolitarnym.

stawiciele podregionów – są sprzeczne. Ci pierwsi są zadowoleni z funkcjonowania podregionów. Deklarują, że będą je wykorzystywać m.in. w procesie konsultacji projektu regionalnego programu operacyjnego na lata 2007-2013. Natomiast w grupie przedstawicieli podregionów pojawiają się negatywne opinie dotyczące funkcjonowania tych struktur obecnie i w przyszłości.

Do przeszkód, które mogą utrudniać rozwój partnerstwa w podregionach, można zaliczyć: układy polityczne, brak tradycji partnerskich w regionie, słabą komunikację w regionie, niedostateczną świadomość pracowników różnych instytucji dotyczącą potrzeby kształtowania relacji partnerskich między sobą, brak perspektywicznego myślenia wśród osób odpowiedzialnych za kreowanie polityki rozwoju regionalnego.

Literatura

- [1] *Council Regulation (EEC) No 2052/88 of 24 June 1988 on the tasks of the Structural Funds and their effectiveness and on co-ordination of their activities between themselves and with the operations of the European Investment Bank and the other existing financial instruments*, Official Journal L 185, 15/07/1988 P. 0009-0020.
- [2] *Council Regulation (EEC) No 2081/93 of 20 July 1993 amending Regulation (EEC) No 2052/88 on the tasks of the Structural Funds and their effectiveness and on coordination of their activities between themselves and with the operations of the European Investment Bank and the other existing financial instrument*, Official Journal L 225, 15/10/1993 P. 0037-0053.
- [3] Jankowska A., Kierzkowski T., *Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej*, Rozdział IV, red. R. Knopik, C.H. Beck, Warszawa 2005.
- [4] Karwowski J., *Partnerstwo w regionie – modny slogan, czy determinanta rozwoju*, [w:] *Partnerstwo w regionie*, red. J. Karwowski, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Szczecin 2004.
- [5] Mruk H., *Uwarunkowania marketingu partnerskiego w regionie*, [w:] *Lokalne układy partnerskie*, red. J. Karwowski, PTE, Szczecin 2004.
- [6] *Nowe partnerstwo dla spójności, konwergencja, konkurencyjność, współpraca. Trzeci raport na temat spójności gospodarczej i społecznej*, Komisja Europejska, luty 2004.
- [7] *Propozycja Rozporządzenia Rady ustanawiającego ogólne zasady dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności*, SEC(2004)924, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004.
- [8] Rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiające przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych, art. 9.
- [9] Szromnik A., *Partnerstwo w koncepcji marketingu terytorialnego*, [w:] *Lokalne układy partnerskie*, red. J. Karwowski, PTE, Szczecin 2004.
- [10] *The thematic evaluation of the partnership principle, Final synthesis report*, Travistock Institute Evaluation Development Unit and ECOTEC Research and Consultim Ltd., luty 1999.
- [11] Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 01.124.1550, art. 11.

THE PARTNERSHIP PRINCIPLE AND ITS PRACTICAL IMPORTANCE IN THE REGIONAL POLICY USING THE EXAMPLE OF POLAND

Summary

The partnership principle is one of the 4 key rules of the European regional policy and its importance during the following programming periods increases. It emphasizes the need for creating partnership in the regional policy process. The idea of partnership is to integrate different partners around the regional problems. It should result in better development of the region.

Implementation of the partnership rule in the European regional policy has the three following purposes: more effective implementation – by introducing partnerships in those bodies responsible for programme implementation they are more able to secure co-ordinated actions of an eligible nature; better targeting of programme actions – as local partners are familiar with needs of their areas which will more effectively overcome the barriers to regional development, and, enhancing the local development capacity – working in partnership often has spill-over benefits gained through partners learning from each other.

The partnership principle should be implemented in the following regional policy stages: planning/development of programs, the management, implementation and monitoring of programmes, the evaluation of programmes. The practical aspects of partnership has been undertaken using the example of the Łódź region in Poland.